

HVGONIS
DONELLI IV-
RISCONSULTI IN TI-
tulum De Usuris in Pandectis, & sequen-
tem, Commentarius, ordine hæc ca-
pita Iuris complectens:

De usuris, & nautico feniore: De fructibus, causa & accessionibus: De
mora, nunc recens auctus & recognitus,

AD MICHAELM HOSPITALEM:
Eiusdem in tres libros Pandectarum, vicesimum, vicesimum
primum, & vicesimum secundum, Commentarij,

AD RENATVM CRISPINVM,
in Britannia minore Senatorem.

Retrum tractatagum titulos sequens pagina indicabit.

24-5

O. Han. 6 der. 1876.

19

15573

LUGDVNI,
APVD GVLIELMV M ROVILLIV M,
M. D. LVII.

Cum priuilegio Regis.

TITVLICOMMENTARIO-
rum H. Don. nunc recens editorum, ad cla-
rissum virum Renatum Crispinum,
in Britannia minore
Senatorem.

De pignoribus, & hypothecis.

De ædilitio edicto.

De euictione, & duplae stipulatione.

De probationibus.

De fide instrumentorum.

De testibus.

Extrait du Privilege du Roy.

PA R grace et priuilege du Roy, est permis à Guillaume Rouille, d'imprimer ou faire imprimer, védre & distri-
buer, les œuures en droit ciuil de Meſſ. Hugues D'Onneau, Do-
cteur es droits, lisan̄ en l'uniuersité de Bourges, nouuellement
par luy cōpoſées, & defendu à tous autres Libraires, Imprimeurs,
& personnes quelconques de ce Royaume de non imprimer ne
faire imprimer lesdits liures deuāt le temps & terme de dix ans,
sur peine d'amende arbitraire, & confiscation des liures qu'ils au-
roient imprimés.

*Ledit Privilege a esté donné à saint Germain en l'oye le xxix. de Nouem-
bre, l'an M. D. LVI I. signé, De Lomenie, & scellé du grand ſeau en cire
jaune à simple queuë,*

Par le Roy, M. Jean Nicot, maistre des requeſtes de l'hostel, present.

M I C H A E L I

H O S P I T A L I I N A M -
plissima Parisiensi Sacrorum ra-
tiociniorum præfectura sum-
mo Præsidi Hugo
Donellus
S. D.

*Vm inter eas artes, quibus hac vi-
ta regitur, vnum sit è ciuili sapien-
tia Ius ciuile vel cognitione rerum
maximum, vel usu, & tractatio-
ne præstantissimum: idem autem
maximis difficultatibus, & obscu-
ritatibus, ut hactenus tempora & hominum studia
fuerunt, implicitum: cum me penitus à principio eti-
atis ei studio dedidisse, semper optavi, quæcunque
mea, aut quantulacunque industria in re præclara
esse posset, id mibi Dei beneficio tempus dari, cum in
eo excolendo, illustrandoque aliquid in commune pro
mea parte virili conferre possem. Non enim frustrè
à sapientissimis hominibus ita didiceram, cum omnis
per se opera laudabilis, & homine digna sit ea, que
in alijs iuuandis poneretur: tum eorum expetendam,
& quodam modo beatam existere solere, qui cum se
honestis studijs, & præclaris tradidissent, in eo genere*

tamen eiusmodi, quæ, ut maxime recusem, se vltro
tua esse dicunt. Sunt enim ab eo profecta, qui se, et sua
non studia modo, sed cætera omnia tua esse fateatur.
Itaque siue tu probabis, siue improbabis, tua tamen
ista futura sunt eadem lege, qua cætera, quæ in rebus
nostris habentur, ut si placent, maneant: si in aliter, ius
sit abijcere. Vale, Biturigibus, Calendis Ianuar.
Anno 1556.

E R R A T A.

Pagina 132. linea 8. lege, tenebitve. 135. 16. quid sit pignus. 137. 17. exem
pla. 145. linea 2. si. Ego Vlpianum. 154. 5. Deinde quid. 156. 20. vtilitatis cau
sa partim. 160. 21. refecte. 164. 15. debitor is. 171. 14. quia cum sua causa.
172. 2. dubitatum. 177. 7. faceret. 180. 27. satis. 182. 2. vi ipsa. 183. 21. Dispu
tationum. 188. 9. ridebimus. 199. 9. Nemeta. 219. 18. ius illud creditoris
tancum. 243. 25. tclinqui. 250. 4. cogatur. 251. 12. intelligatur. 263. 13. pi
gnoris. ibid. li. 26 cum lex. 269. 21. sequitur, De eo autem. 281. 6. quæceteris.
290. 9. differit. 290. 12. præstituatir. 296. 14. ne in. 301. 2. actionem. 303.
6. tamen sine. 305. xj. venibant. 311. linea penult. ita legas: non teneri, hoc.
313. 6. num. 322 lig. vlt. rem. 328. 7. sibi. 340. 10. Nimirum cuius. 353. 8. quæ
stionem pertinet. 359. 20. is. 368. 23. iuxta. & lin. penul. admovebimus. 377.
8. Ac. 411. 22 fecerint.

DE VSURIS.

Nomni obligatione, omniq; persecutione, in qua res aliqua petitur, non solum res ipsæ versantur, de quibus obligatio, aut actio cōstituta est, sed etiam ipsarū rerum accessiones quædam sunt, de quibus præstandis agitur. Accessiones nunc vocamus, non tantum ea, quæ extrinsecus rei accedunt, vt quod per alluisionem accrescit, vt vsumfructum, qui finitus proprietati adiungitur: sed etiam quæ ad rei ipsius, & corporis (de quo principaliter agitur) præstationem accedunt, etiam si ex re ipsa nascantur. Quo in genere hæc sunt, vsura, fructus, ancillæ partus, & quæ causæ appellatione significantur. De quibus in Pandectis titulus est propositus, qui De usuris inscribitur. In quo præterea id accessit, vt De mora tractaretur: propterea quòd istarum rerum præstatio vt plurimum ex mora nascitur. Sic igitur inscribitur, De usuris, & fructibus, & causis, & omnibus accessionibus, & mora. Earū rerum omnium usus, atque utilitas cùm in omni actione, atque omni iudicio latissimè pateat, soleatq; his de rebus vel maximè dubitari, parum autem illa comperta habeantur, quæ de iis iure Civili prodita sunt: rē me non ingratam, nō inutilem certè studiosis omnibus iuris facturum esse putauī, si quæ de his mihi hacte-